D • N
17/1 1949

Isoleringspolitiken i återvändsgränd

Två förutsättningar har, direkt eller indirekt, godtagits av nästan alla deltagare i den svenska utrikesdebatten under det senaste året. En är att våra utsikter att stå utanför ett framtida världskrig är synnerligen små. Den andra är att vi inte kan tänkas bli deltagare i ett sådant krig på rysk sida; det vore, enligt allas uppfattning utom kommunisternas, ofrimligt att Sverige under några förhållanden skulle hjälpa den regim vars seger under alla förhållanden måste leda till den svenska frihetens undergång. Med detta erkännande är neutraliteten i äldre mening redan uppgiven, ty neutraliteten måste, om den svårt kränkes, förvandlas i krig mot den kränkande, alltså i detta fall eventuellt ett krig mot västmakterna som Rysslands bundsförvant.

Utifrån denna insikt har man kommit till skilda slutsatser. Anhängarna av samverkan väster ut har ansett att vi på denna väg kan sikra oss svar och effektiv hjälp mot ett ryskt angrepp, vare sig det riktas blott mot Sverige eller är en strategisk detalj i ett världskrig, att vi därigenom bidrar till upprättande av en stabil och stark front mot fortsatt rysk aggression och att det totala resultatet sålunda blir en viktig insats i strävandet att bevara freden. Anhängarna av neutralitet eller isolering har däremot framhållit att utsikten att få stå utanför vid ett världskrig, även om den är obetydlig, är mer värd än de garantier om understöd vid krig som kan vinnas genom en samverkan; de har också hållit före att en sådan samverkan i och för sig kan öka spänningen i världen och därför göra den konflikt ofrånkomlig som alla vill förhindra.

Skäl finns för båda dessa ståndpunkter, ehuru enligt Dagens Nyheters mening isoleringslinjens undergivits av den faktiska utvecklingen och dess förespråkare i alt högre grad fått falla tillbaka på traditionsbundna föreställningar och rent önsketänkande. Denna uppfattning har — det är det väsentliga som i dagens läge skall understrykas — steg för steg vunnit terräng, icke blott i den allmänna opinionen, utan även i statsmakternas handlande. Vad som i februari var en svensk isoleringslinje hade redan i maj — genom regeringens initiativ till förhandlingar med granndstaterna — blivit en nordisk samarbetslinje; därmed var isoleringstanken i realiteten starkt rubbad, dels därigenom att Sverige ersatts av Norden såsom tänkt neutral enhet, dels och framför allt därför att Norge och Danmark inom det nordiska blocket i vardande förhandlingar utom kommunisternas, ofrimligt att Sverige under några förhållanden skulle hjälpa den regim vars seger under alla förhållanden måste leda till den svenska frihetens undergång. Med detta erkännande är neutraliteten i äldre mening redan uppgiven, ty neutraliteten måste, om den svårt kränkes, förvandlas i krig mot den kränkande, alltså i detta fall eventuellt ett krig mot västmakterna som Rysslands bundsförvant.

Utifrån denna insikt har man kommit till skilda slutsatser. Anhängarna av samverkan väster ut har ansett att vi på denna väg kan sikra oss svar och effektiv hjälp mot ett ryskt angrepp, vare sig det riktas blott mot Sverige eller är en strategisk detalj i ett världskrig, att vi därigenom bidrar till upprättande av en stabil och stark front mot fortsatt rysk aggression och att det totala resultatet sålunda blir en viktig insats i strävandet att bevara freden. Anhängarna av neutralitet eller isolering har däremot framhållit att utsikten att få stå utanför vid ett världskrig, även om den är obetydlig, är mer värd än de garantier om understöd vid krig som kan vinnas genom en samverkan; de har också hållit före att en sådan samverkan i och för sig kan öka spänningen i världen och därför göra den konflikt ofrånkomlig som alla vill förhindra.

Skäl finns för båda dessa ståndpunkter, ehuru enligt Dagens Nyheters mening isoleringslinjens undergivits av den faktiska utvecklingen och dess förespråkare i alt högre grad fått falla tillbaka på traditionsbundna föreställningar och rent önsketänkande. Denna uppfattning har — det är det väsentliga som i dagens läge skall understrykas — steg för steg vunnit terräng, icke blott i den allmänna opinionen, utan även i statsmakternas handlande. Vad som i februari var en svensk isoleringslinje hade redan i maj — genom regeringens initiativ till förhandlingar med granndstaterna — blivit en nordisk samarbetslinje; därmed var isoleringstanken i realiteten starkt rubbad, dels därigenom att Sverige ersatts av Norden såsom tänkt neutral enhet, dels och framför allt därför att Norge och Danmark inom det nordiska blocket i vardande förhandlingar utom kommunisternas, ofrimligt att Sverige under några förhållanden skulle hjälpa den regim vars seger under alla förhållanden måste leda till den svenska frihetens undergång. Med detta erkännande är neutraliteten i äldre mening redan uppgiven, ty neutraliteten måste, om den svårt kränkes, förvandlas i krig mot den kränkande, alltså i detta fall eventuellt ett krig mot västmakterna som Rysslands bundsförvant.

Utifrån denna insikt har man kommit till skilda slutsatser. Anhängarna av samverkan väster ut har ansett att vi på denna väg kan sikra oss svar och effektiv hjälp mot ett ryskt angrepp, vare sig det riktas blott mot Sverige eller är en strategisk detalj i ett världskrig, att vi därigenom bidrar till upprättande av en stabil och stark front mot fortsatt rysk aggression och att det totala resultatet sålunda blir en viktig insats i strävandet att bevara freden. Anhängarna av neutralitet eller isolering har däremot framhållit att utsikten att få stå utanför vid ett världskrig, även om den är obetydlig, är mer värd än de garantier om understöd vid krig som kan vinnas genom en samverkan; de har också hållit före att en sådan samverkan i och för sig kan öka spänningen i världen och därför göra den konflikt ofrånkomlig som alla vill förhindra.

Skäl finns för båda dessa ståndpunkter, ehuru enligt Dagens Nyheters mening isoleringslinjens undergivits av den faktiska utvecklingen och dess förespråkare i alt högre grad fått falla tillbaka på traditionsbundna föreställningar och rent önsketänkande. Denna uppfattning har — det är det väsentliga som i dagens läge skall understrykas — steg för steg vunnit terräng, icke blott i den allmänna opinionen, utan även i statsmakternas handlande. Vad som i februari var en svensk isoleringslinje hade redan i maj — genom regeringens initiativ till förhandlingar med granndstaterna — blivit en nordisk samarbetslinje; därmed var isoleringstanken i realiteten starkt

Svensk Litteraturtidskrift
utger
stort Strindbergs-nummer
med 33 bidrag, bl. a. av
Louis Bromfield, Johan Bojer, Georges Duhamel, Magnhild Haalke, Johannes Jörgensen, Thomas Mann, Toivo Pekkanen. Jules Romains, Thornton Wilder, Arnulf Overland
Lösnummer
3:50
Prenumerera på
Svensk Litteraturtidskrift
4 nr pr år. Pren.-pris 7:—. Prenumeration i bokhandeln eller direkt hos *C. W. K. Gleerups Förlag, Lund. Postgiro 30843.*
GLEERUP'S

Behovet av skattelättnad måste kallas allmänt erkänt när t. o. m. finansministern talar om den hårda belastningen. De sidor av saken som främst bör undersökas är angelägenhetsordningen mellan olika tänkbara lättnader och utvägar att passa in dem i den ekonomiska helhetsramen. De högermotioner som nu väckts om lindring av den progressiva skatten på inkomst och förmögenhet samt om borttagande av kvarlåtenskapsskatten är tillfredsställande såsom bidrag till debatten. Det bör särskilt noteras att motionärerna ordentligt betonar sammanhanget mellan beskattning och sparande. Det måste alltid vara svårt att få verkligen mått på detta samband, men säkerligen skulle skickligt ledda enquêter kunna öka våra kunskaper väsentligt och därmed lägga fastare grund för handlandet. Naturligtvis måste det invändas mot varje positiv ansträngning på skatteområdet att vi har alldeles för svaga hållpunkter beträffande de samhällsekonomiska verkställningarna och att ett utredningsbeslut därför skulle kunna väcka falska förhoppningar. Men när det förhåller sig så att redan ett hopp om skattelindringar bör få gynnsamma återverkningar på sparandet, då lär också de samhällsekonomiska synpunkterna i grund och botten utgöra ett kraftigt motiv till förberedande steg. Som läget nu är kommer riksdagen rimligtvis att före motionstidens utgång få mer material framlagt och flera synpunkter anförda på detta stora ärende.

PRESSGRANNAR

Hr Vougts inkompetens som försvarsminister är numera dubbel, insäkrar Expressen (fp). Inte nog med att han saknar fackliga kvalifikationer, han har också från försvarsgrenarnas sida rönt mycket ogynnsamt omdöme om sin plats i partistyrelsen. Situationen är unik:

Hans närmaste föregångare, hrr Per Edvin Sköld (s), Janne Nilsson (tf), hrr Vennerström (s), C. G. Ekman (f), Gustav Rosén (f) och Per Albin Hansson (s) jämte samtliga en framskjuten befattning från försvarets sida intagit ståndpunkter som i det närmaste överensstämt med de åsikter som framförts av